

5.2 Priebalsių asimiliacija

Priebalsių **asimiliacija** įvyksta tada, kai vienas garsas supanašėja su kitu garsu.

Tariant žodžius, susidūrę priebalsiai (vienodi arba ne) **susilieja** ir girdimas ne visada aiškus garsas.

Rašyba

Žodžiuose du susidūrę priebalsiai turi būti užrašomi dviem raidėmis, žyminčiomis abiejų reikšminių žodžio dalių priebalsius, pvz.: perrrašyti, iššokti, švarraštis, aplinkkelis, pusseserė.

Būsimojo laiko veiksmažodžiuose du susidūrę priebalsiai susilieja į vieną, jis turi būti užrašomas viena raide – **s arba š**, pvz.: vež-ti (+ s) – veš[š], megz-ti (+ s) – megs[s], grėž-ti (+ s) – grėš[š].

Liepiamosios nuosakos veiksmažodžiuose du susidūrę priebalsiai susilieja į vieną priebalsį k, jis turi būti užrašomas viena raide – **k**, pvz.: bėg-ti (+ k) – bėk[k], seg-ti (+ k) – sek[k].

Tarimas

Duslieji priebalsiai p, t, k, s, š prieš skardžiuosius b, d, g, z, ž tariant suskardėja, pvz.: lipdavo – lipo, plaukdavo – plaukė, vesdavo – vesi, nešdavo – neši.

Skardieji priebalsiai b, d, g, z, ž prieš dusliuosius p, t, k, s, š tariant suduslėja, pvz.: dirbti – dirbo, pėdsakas – pėda, bėgti – bėga, zirzti – zirzė, užti – užė.

Priebalsių p, t, k, s, š, b, d, g, z, ž, einančių prieš arba po priebalsių l, m, n, r, v, j, tarimas nepakinta, pvz.: šaltis, talpa, laipsnis, dangus, mergina, svyra.

Užrašykite žodžius, kurie jums atrodo sudėtingi:

5.2 Priebalsių asimiliacija

1. Pakeiskite žodžius taip, kad galėtumėte patikrinti rašybą.

Žengti – žengė

Pėdsakai – _____

Grijšti – _____

Drožtukas – _____

Lūžti – _____

Kirpdavo – _____

Pasitikdavo – _____

Graužti – _____

Sirgti – _____

2. Įrašykite praleistas raides.

Run__tynės,
švil__davo,
nedrį__davo,
nedel__damas,
įvy__dė,
bai__štus,
pu__seserė,
paprą__čiausiai,
sugrė__tas,
bar__čiai,
skru__džių,
sten__davosi,
tru__dyti,
dū__tantis,

pavy__džiui,
ank__čiau,
sta__telėjo,
pralei__damas,
u__šalęs,
u__gožtas,
ber__ždžiai,
prošvai__čių,
li__diniai,
u__simerkęs,
gū__čioti,
svar__čiai,
gaile__čio,
žny__telėjo.

3. Įrašykite tinkamą žodį.

Žmogus, kuris dirba, yra _____

Miškas, kuris ošia, yra _____

Vaikas, kuris verkia, yra _____

Žmogus, kuris vargsta, yra _____

Vyras, kuris dirba, yra _____

Užrašykite žodžius, kurie jums atrodo sudėtingi:

5.2 Priebalsių asimiliacija

4. Įrašykite raides.

Laiškas tėčiui

Apie ką dar kalbėti, jeigu visi nuotykiškai i__pasakoti ir visi įdomesni sapnai „i__sapnuoti“? Skaitytojui telieka spėlioti, kaip mums seksis toliau, kai po tokios įdomios vasaros sugrį__im į mokyklos suolą.

Mums patiems sunku pasakyti, ar ši apysaka skaitytojams bus įdomi. Man ir Audriui atrodo, kad mudu išėjom smarkiai pagra__inti, mūsų laiškai taip pat gerokai parda__uoti ir paspalvinti, o visos pilkos, Nubo apsėstos dienos išgaravo beveik be pėdsakų. Suprantama, apie jas sunku ką įdomaus papasakoti. O tokių dienų, deja, pasitaikydavo. Ir tu žinai, Tėveli, kokie mes tada pasidarydavom ir__lūs, paniurę, nesimpatiški...

Bet labiausiai šioj knygoj mudu su Audriumi pasigedom Tavęs, mielas Tėti! Todėl ir norim, kad šis atviras laiškas u__baigtų apysaką. Kad skaitytojas nors paskubom, akimis šokinėdamas per eilutes kaip zuikis per kopūstų lysves, dar sužinotų, kad žmigai, žmagai ir žmogynai – tai Tavo sugalvoti žodžiai.

Atsimeni – aiškinai mums, kad ka__iukas išauga į katiną, šuniukas – į suaugusį šunį, kumeliukas pavirsta žirgu, o mes dar turim pasirinkti, ar būsim žmigais, žmagais, ar pasistengsime tapti tikraisiais žmonėmis...

Ak, Tėveli, kiek daug gerų žodžių mes dar turėtume Tau pasakyti! Dabar, kai Tu esi toli, mes Tavęs pasiilgę lyg ir pasidarėm švelnesni, o žiūrėk, susitiksim, pasisveikinsim ir vėl tartum šykštuoliai savo lobį u__kasime visą gerumą... Mudu dar nepajėgiam suprasti, koks čia užkeikimas! Kodėl piktesnis žodis nejstringa gerklėj kaip akuotas? Kodėl mūsų dėkin__umas dažniausiai taip ir lieka nei__sakytas?

Pasižiūrėję, kaip žmonės gyvena kitur, mes daug ką supratom ir esam be galo, be krašto dėkingi, kad Tu nesi girtuoklis, neveidmainiauji ir nemeluoji, kad myli mus visus ir daug ką nepykdamas atleidi. Prisimindami Tavo žodžius, mes tikrai sten__simės viską daryti gerai ir žiūrėsime, kas bus toliau.

Mokytoja Dovilė sako, kad gerumas – ilgai dy__stanti sėkla. Kartais neužtenka gyvenimo, kad sulauktum jo vaisių. Bet mums taip norėtūsi, kad Tu, Tėveli, pajustum, jog Tavo pasėtas gerumas jau sudygo ir sulapojo.

Tavo Ugnius ir Audrius

Kazys Saja „Būrimas obuolio sėklomis“